

Haitallisten aineiden vähentäminen varhaiskasvatuksen hankinnoissa – Tekstiilit

Versio: 19.1.2024

Hankinnan kohde

Uutena hankittavat varhaiskasvatuksen toiminnassa ja tiloissa käytettävät tekstiilituotteet. Huomioithan, että työvaatteita ja leikkeihin/askarteluun tarkoitettuja tekstiilejä koskevat kriteerit on julkaistu erikseen [Kriteeripankki.fi](https://www.kriteeripankki.fi)-palvelussa.

- Ihokosketuksessa olevat tuotteet: Pyyhkeet, vuode- ja liinavaatteet
- Sisustustekstiilit: Verhot, muovitetut kankaat, sisustustyyny sekä matot
- Muut tekstiilit, kuten esiliinat, t-paidat tms.

Hankintayksikkö osoittaa tarjouspyynnössä, mitä tuotteita kriteerit koskevat.

Kiertotaloutta tukevissa hankinnoissa huomioidaan mm. laatu, kestävyys, korjattavuus, huollettavuus ja kierrätettävyys. Vältä tuotteita, joissa on muovipohjaisia painatuksia ja koristeita (erilaiset kuviot, logot, glitterit, paljetit tms.). Mikäli julkinen hankkija haluaa tehdä tekstiilihankintoja kiertotalouden periaattein, on varmistettava (esim. laboratoriotestein laboratorioissa, jotka testaavat standardien mukaisesti), ettei kierrätystekstiilit sisällä kriteereissä mainittuja haitallisia aineita. Kierrätyskuidusta valmistettu tuote tulkitaan uudeksi tuotteeksi.

Kriteerien perustelut

- Terveydelle haitallisten aineiden kielteiset vaikutukset
- Ympäristölle haitallisten aineiden kielteiset vaikutukset
- Green deal –sopimuksen tavoitteet

Todentaminen

- Todentaminen voidaan tehdä ennen sopimuksen allekirjoittamista tai sopimuskaudella esittämällä tieto materiaalien koostumuksesta esim. testitodistuksilla (ISO 17025 / muu akkreditointi), tai muulla teknisellä dokumentaatiolla.
- Kriteerien todentaminen voidaan tehdä erilaisilla sertifikaateilla, jolloin toimittajan tulee osoittaa tilaajalle, että sertifikaatti täyttää tässä kriteerissä asetetut ehdot. Joutsenmerkki on riittävä todiste tuotteen tai sen materiaalien kriteerien mukaisuudesta. Tilajalla on oikeus tarkistaa kriteerien verifiointiin liittyvä dokumentaatio milloin tahansa sopimuskauden aikana. Sopimusehtoihin kirjataan, miten verifiointi tehdään. Esim. verifiointi suoritetaan kerran vuodessa. Sopimusedossa määritellään sopimuskauden aikana tarkistettavien tuotteiden lukumäärä (esim. 5–10 tuotetta/sopimusvuosi), ja jokainen hankintayksikkö määrittelee itse tarkistettavat tuotteet.
- Toimitusketjun vastuullisuus todennetaan esim. hyödyntämällä kansallista Code of Conduct -lomakkeita sekä haitallisia aineita koskevaa Itsearviointi-liitettä (liite 3). Toimittajalla on oltava valmiudet kuvata järjestelmänsä tekstiilikuidun alkuperän ja tuotannossa käytettävien kemikaalien seuraamiseksi ja todentamiseksi.

Vaatus

SVHC -aineet ja CMR -aineet

Tuotteissa ei saa esiintyä erityistä huolta aiheuttavia aineita, eli SVHC-aineita yli 0,1 painoprosenttia. SVHC-aineiksi tunnistetut aineet löytyvät EU:n kandidaattilistalta. Jos uusia aineita lisätään kandidaattilistalle sopimuskauden aikana, toimitettavat uudet tuotteet eivät saa sisältää näitä aineita kuuden (6) kuukauden siirtymäajan jälkeen.

Tuotteissa ei saa esiintyä syöpää aiheuttavia, perimää vaurioittavia tai lisääntymiselle vaarallisia CMR -aineita (CLP luokitukset H340, H341, H350, H351, H360, H361)

PVC

Tekstiilituotteissa ei saa esiintyä PVC-muovia.

Katso vaatimuksen poikkeukset ohjeesta, liite 1 s. 5

Fluoratut hiiliyhdisteet

Tuotteissa ei saa esiintyä fluorattuja hiiliyhdisteitä.

Formaldehydi

Vuodevaatteissa formaldehydiä ei saa esiintyä yli 16 ppm, muissa tuotteissa sen enimmäismäärä on 20 ppm.

Palonestoaineet

Tuotteissa ei saa esiintyä bromattuihin yhdisteisiin, organofosfaatteihin, boorihappoon tai lyhytketjuisiin kloorattuihin parafiineihin (SCCP) perustuvia palonestoaineita.

Väriaineet

Tuotteissa ei saa esiintyä liitteessä 1 mainittuja väriaineita ja/tai pigmenttejä enempää kuin 50 mg/kg.

Biosidit

Tekstiilituotteisiin (kuitu, pinnoitteet, muu käsittely) ei saa lisätä biosideja, kuten antibakteerisia kemikaaleja tai nanomateriaaleja.

Biosidit ovat kemiallisia aineita ja valmisteita, joita käytetään tuhoamaan bakteereita, homeita ja muita mikro-organismia.

LIITE 1. Kielletyt väriaineet ja pigmentit

Aine	CAS-numero
Dispersoiva väriaine	
CI Disperse Blue1	2475-45-8
CI Disperse Blue 3	2475-46-9
CI Disperse Blue 7	3179-90-6
CI Disperse Blue 26	3860-63-7
CI Disperse Blue 35	12222-75-2
CI Disperse Blue 102	12222-97-8
CI Disperse Blue 106	12223-01-7
CI Disperse Blue 124	61951-51-7
CI Disperse Brown 1	23355-64-8
CI Disperse Orange 1	2581-69-3
CI Disperse Orange 3	730-40-5
CI Disperse Orange 11	82-28-01
CI Disperse Orange 37/76	13301-61-6
CI Disperse Orange 149	85136-74-9
CI Disperse Red 1	2872-52-8
CI Disperse Red 11	2872-48-2
CI Disperse Red 17	3179-89-3
CI Disperse Yellow 1	119-15-3
CI Disperse Yellow 3	2832-40-8
CI Disperse Yellow 9	6373-73-5
CI Disperse Yellow 23	6250-23-3
CI Disperse Yellow 39	12236-29-2
CI Disperse Yellow 49	54824-37-2

Hapan väriaine	
CI Acid Red 26	761-53-3

Aine	CAS-numero
Perusväriaine (kationinen)	
CI Basic Blue 26	2580-56-5
CI Basic Red 9	569-61-9
CI Basic Violet 3	548-62-9
CI Basic Green 4 (oxalate)	2437-29-8
CI Basic Green 4 (chloride)	569-64-2

Syövyttävä väriaine	
Sodium dichromate	10588-01-9

Suora väriaine	
CI Direct Black 38	1937-37-7
CI Direct Red 28	573-58-0
CI Direct Blue 6 2	602-46-2
CI Direct Blue 15	2429-74-5

Pigmentit	
Cadmium sulphide	1306-23-6
Lead orange	1314-41-6
Sodium chromate	2146108
Potassium dichromate	7778-50-9
Acetic acid, lead salt, basic	51404-69-4
Pigment Red 104	12656-85-8
Pigment Yellow 34	1344-37-2
Navy Blue	118685-33-9